

Looduskaitse organisatsioonid

- rahvusvahelised,
- Nõukogude [Läänemere]st]

Rahvusvahelised looduskaitse organisatsioonid

Looduskaitse, keskkonnakaitse küsimused on tänapäeval globaalsed → süü rahvusvahelise koostöö ja reguleerimise vajadus

Esimene rahvusvaheline lk konverents Bernis 1913 - klassikalise looduskaitse küsimuste ring (milles ka kaitsealadest).

ÜRO - ÜRO - (asutatud 24. X 1945) -

See on universaalne rahvusvaheline org-onn, nii pädevuselt kui globaalselt (on ju veel funktsionaalseid ja regionaalseid rahvusvahelisi organisatsioone). Looduskaitse küsimustega on tegelnud ja tegelikud ÜRO Peassamblee, Majandus- ja Sotsiaalne Nõukogu, samuti tema regionaalsed organid ja ÜRO juures asuvad spetsialiseeritud (funktsionaalsed) rahvusvahelised organisatsioonid.

ÜRO regionaalsed organid -

ÜRO majanduskomisjonid (Euroopa, Aafrika, Lääne-Ameerika, Aasia ja Vaikse ookeani, Lääne-Aasia (X) MK.)

Regionaalsed on sellised riikide vahelised ühendused, mis vahetult küll ei kuulu ÜRO juurde, nagu Euroopa Majandusühendus (Euroopa kapit. maad, Põhja-Euroopa maade ühendus (julist Põhjamaade Nõukogu), Aafrika Ühtsuse Org-oon, Sotsialistlike riikide VMN (CЭB), kas arendavad koostööd ka looduskaitses alal.

VMN - alustati 1964. a. ühised teaduslikke uuringuid keskkonnakaitses küsimustes; 1971. a. kinnitati alla vastavale kompleksprogrammide, 1980. a. - ühiste uuringute programmide 1981-1985. a.a., (158 teemat, eriti tootmisjääkideta või vähestes tootmisjääkidega Tehnoloogia väljatöötamiseks, taastatav energia-allkate kasutuselevõttumise j.t.). (atmosf. kaitse, vet. kaitse, rekultivatsioon).

Eri alased (funktsionaalsed) rahvusvahelised
 organisatsioonid, kes ka looduskaitsega tegelevad:

Ülemaailmne Tervishoiuorganisatsioon (Genf),
 ÜRO Toitlus- ja Põllumajandusorganisatsioon (Rooma),
~~Rahvusvaheline~~
~~Ülemaailmne~~ Tööorganisatsioon (Genf),
 Ülemaailmne Meteoroloogiaoorganisatsioon (Genf),
 Rahvusvaheline Aatomisenergiaagentuur (Viin),
 Rahvusvaheline Lastekaitsefond j.t.
 ja eriti UNESCO (Pariis) - (sellest kõige lähemalt!).

ÜRO Peaassamblee on korduvalt aru-
stanud lk, kk küsimusi.

1962. 18. deto Peaassamblee xiii istungjärgul võeti vastu
resolutsioon, majanduslik areng ja looduskaits;,
mitte öeldakse, et loodusrikkuste hoidmine, taastamine,
rationalaalne kasutamine on kõikide riikide
kohus. Riikidele soovitatane osutada rv-lastele
looduskaits org-oonidele toetust ja kaasabi,
pidada kinni rv-lastele kokkulepetest flora
ja fauna kaitsel, võtta tarvitusele
abimeet, kaasavahetused teadusandluses, looduse
kaitseks, vahetada riikide vahel infot,
tugevdada looduskaits propagandat.

Teoses keskkonna saastamise kavvara
oluga võtis ÜRO Peaassamblee 1968. a. detsembris
vastu otsuse viia läbi ülemaailmne
keskkonnakaits konverents. Selme
konverents toimus 5.-16. juunil 1972

Stockholmis (1972), mis on tuntud kui ÜRO
keskkonnakaitse konverents, 114 riigi osavõtul.
[Seal Thor Heyerdahli sõnavõttekoostajade karteks.]
Seal võeti vastu 2 dokumenti - keskkonna-
kaitse deklaratsioon ja tegevuse plaan.
See koosneb 109 soovitusel valitsustele ja
rahvusvahelistele organisatsioonidele.
Stockholmi konverentsi soovitus kohaselt tähis-
tatakse igal aastal 5. juunil ülemaailmsed
keskkonnakaitse päeva.

Stockholmi konverentsi otsused kiideti
hõlpsalt ÜRO Peaassamblee poolt heaks.

ÜRO Peaassamblee otsusega 1972 15. det. loodi
vahvusvaheline organ → ÜRO keskkonnakaitse Programm-
(UNEP), mis vahetult allub ÜRO Maj. ja Sotsiaalvalitsusele.

Algselt on ÜRO Peaassamblee need küsimused
arutanud: 1974 eristangjärgul keskk. ja looduressursside -

1982 - võeti vastu "Loodus ülemaailmse harta";

1977 - Genfi r- lme konventsioon keskkonna mõistmise keld
sejalistel märkidel (ÜRO, AÜR, 33 riiki).

UNEP – UN Environmental Program –

Seda juhtivad: administraatoride
(ympärintoime, managers) nõukogu –
mille valib ÜRO Peaasamblee 3 aastaks
58 ~~liiget~~ vii maadest. Igal aastal on
selle nõukogu plenaaristungid, kus
arutatakse põhilised küsimused;
sekretariaat esitab täidesaatra-
diurktoriga, kes saadeti valitakse ÜRO
Peaasamblee poolt (4 aastaks!); UNEP-ile on
keskkonnakaitselise fond, kust antakse abi
lk abinõude finantseerimiseks, mis toimuvad
UNEP-i raamides; (100 miljonit dollarit aastas!).
Koordineerimise nõukogu – koordineerib tegevust
kõigi ÜRO regionaalsete ja erialaste orga-
nizatsioonide vahel lk alal.

UNEP: igüidi all on üle 100 riik -
vahelise lk projekti (programmi)
maakeri või paigut; samuti üritatakse
luua globaalset monitoring-süsteemi -
tal on juba oma informatsiooni-
keskus, toksiliste ainete register.

UNEP: 6 põhisuunda:

- asustatud punktid ja hügieen,
(ori keskus)
- mandrite ökosüsteemid
(kõrvalade suurenemine,
pinnase, vete, genetiika fondi kaits)
- keskkond ja (majanduslik) areng -
(tootmistegemine, planeerimine)
- ookeanid (konventsioonid ookeanide
basseinide kohta)
- energia -
- stabiilsed õnnelused (loodusõnnelused,
nendest hoidmise süsteemid).

Nendes küsimustes on UNEP; ühisandres:

- kindlustada, välja arendada globaalne monitoring-süsteem;
- arendada välja rahvusvaheline info-süsteem, milles kõik maad oma info-süsteemiga osalevad, ja ühtlasi saavad juht informatsiooni;
- luua täielik rü-line tehniliste keemiliste ainete register; anda välja vastavad tehnilist kirjandust;
- anda valitsustele konkreetseid soovitusi saasteainete mõju kohta keskkonnale;
- teha perioodilisi etekandeid keskkonna olukorras (üRO-le, liikmesriikidele, rü-listele organisatsioonidele).

UNEP lootab koos ÜRO regionaalsete
ja erialaste org-dega (alpool
loetletud). UNEP-il on omaid regio-
naalsed osakonnad ja haldamise
bürood, ^{kõnultandis} ÜRO süsteemi asutustes ja
mitmete maade valitsuste juures
(RSV-s Teadus ja Tehnika Komitee juures
on UNEPi aadress-punkt), eriti arengu-
maades. Keskus asub Nairobiis - Keenia Vabariigi

UNEP ei ole operatiivne, ^{ettekirjutava} täidekärva
võime funktsioonidega organ; tema
poolt määratletud - sooritatud alinõud
viiakse ellu ÜRO teiste organite ja
valitsuste kaudu.

Looduskaitse alase rahvusvaheline koostöö 2 tasandit:

- Rahvusvahelise teaduslik-tehnilise koostöö
eelmängis lk alal on teha ühised teaduslike
uurimusi, mis saaks rakendada lk praktikas.
- Rahvusvahelise koostöö õiguslik-organisatsiooniline
vorm on suunatud ette looduskaitseks
või liikuvate looduselikelementide kaitseks.

UNESCO — United Nations
 Educational, Scientific and Cultural
 Organization — Asutatud 1946.a., Keskus,
 Pariisis (Sellesse kuulub 135² riiki, sh. NSVL,
 Liitumise ja Valgennu NSV 1954. aastast).
 See org-oon tegeleb looduskaitse rahvus-
 vaheliste teaduslike probleemidega (enti
 kaitsealade alal). UNESCO egiidi
 all tehakse fundamentaalseid uurimisi
 looduskaitse alal, eriti: puustel ja
 troopilistel aladel, ^{doonatsioon} ~~hämäl~~ looduskaitse-
 hoidluse alal; on koostatud mitu
 ulatuslik rahvusvaheline ^{teaduslik} uurimise
 programm „Inimene ja Biosfäär“.

[Pariisi rahvusvahelisel konverentsil (1968)
 võeti vastu ^{olms} laialdasel uurimisprogrammi,
 kohta — Inimene ja biosfäär (MAB).]

22

Inimene ja Biosfäär - MAB (1971→)
 (Man and Biosphere) — Alalud
 UNESCO peakonverentri otsusega
 1970.a. MAB juht UNESCO peakonve-
 rentri poolt valitud Rahvusvahelise
 Koordineerimise Nõukogu. Sellel on
 künne ja alalme sekretariaat Pariisis.
 95 riigis on rahvuslikud komiteed;
 on ka MAB ja lo-de MABi komiteed.

(1975.a.)
 (Esimine Sekretar)

[MAB-i elnesid rahvusvahelise geofüüsika
aasta (1957-1958) ja rahvusvahelise
bioloogia programm (IBP - 1966-1975)].

MAB teab ühisandeks uurida sügavamalt
 inimühiskonna ja looduse vahelisi suhteid,
 mitmete eriala spetsialistide osavõetuse kogu
 maailma ulatuses.
 Sel alal tekitab üle 10 000 teadlas rohkem kui 100
 riigist. Maailmas 193 biosfääri kaitseala, MAB-s 7
 muinsusalaide rohk.

On koostatud 14 teadusliku projekti
(programmi): nt:

- troopiliste ja subtroopiliste metsade seatus
(hapniku produktserijad!)
- inimtegevuse mõju savannides, steppides,
(põuakohalised maad - veeringkonnad)
- inimtegevuse mõju järvedele, rabadele,
jõgedele, maa- ja mereveele,
- inimtegevuse mõju mägedes ja tundratis
ökosüsteemides;
- linnade probleemid; energia probleemid,
- väetiste ja pestitsiidide kasutamine,
hende mõju mullale, veitele
- tehnika mõju inimesele ja keskkonnale,
- Keskkonna muudatused ja demograafilised
muudatused
- Keskkonna kvaliteet,
- Keskkonna säästamine probleemid j.t.

(24)

Eesti NSV-s loodi MABi vabariiklik
 komitee (Est-MAB) 1978. aastal. Ta
 otsustab 12 projektis (ei ole troopikamaade
 ja niisutusüsteemide probleemides)
 106 teadusliku teemaga, ühendab teadlasi
 61 asutusest. Seda tööd juhib 34-liikmeline
 komitee, mille esimees ^{JA} on ~~akadeemia~~ korres-
 pondentliige H. Traas (TRÜ professor, botaanik).

[Muudat valmistatakse ette biosfääri kaitseala
 loomist ka Eestis ?!]

MAB-i programmi
 eesmärgid, mis on lühidalt
 järgmised: inimese tegevuse
 mõju biosfäärile ning muutun-
 nud biosfääri komponentide
 ja protsesside tagasimõju in-
 mesele endale; looduslike,
 muudetud ja inimese kontrol-
 litavate ökosüsteemide struk-
 tuuri, funktsioneerimise ja
 dünaamika uurimine; loodus-
 like ökosüsteemide ja sotsiaal-
 majanduslike protsesside dü-
 naamiliste seoste uurimine
 ning nende mõju nimetatud
 süsteemide elujõulisusele; rat-
 sionaalse looduskasutuse kor-
 raldamiseks vajalike kvalita-
 tiivsete ja kvantitatiivsete kri-
 teeriumide väljatöötamine;
 keskkonnauuringute koordi-
 neerimine; keskkonnaseisun-
 di prognoosimise meetodite
 loomine; keskkonna- ja loo-
 duskaitsealase kasvatustöö
 tõhustamine.

- UNEP koos UNESCO-ga paigaldamise
rahvusvahelise ökoloogilise hariduse
programmide 1975.a. Selle raamides
hoiatus Nõukodus, Tbilisis 1977.a.

Valitsustasemeline konverents keskkonna-
kaitse (ökoloogilise) hariduse alal.

Võeti vastu soovitused ^{deklaratsioon} valitsustele selle-
alase haridustöö korraldamiseks.

Nende soovituste (17 akseptatsiooni need)
allkirjamine abinõusid arutati esimesel
üldkõhulisel keskkonnaalase hariduse

konverentsil Minaxis 1979.a. juulis ja

üldkõhulisel teaduslik-praagilisel konverentsil
Tallinnas 1980.a. oktoobris, kus arutati
lk hariduse ja kasvatuse küsimusi
keskkoolis. → Võeti vastu soovitused.

(26)

- Rahvusvahelistest üRO organisatsioonidest tuleks siinjuures nimetada veel toiduameti ja põllumajanduse org-ooni (FAO); kes pööral tähelepanu muldade, vete, fauna ja flora kaitsele, ning ^{üRO} piirkondlike majanduskomisjonide (eriti Euroopa majanduskomisjon atmosfääri ja vete kaitse Euroopas).

~~UNEP - CDB - omal kompetentsil alal~~

Σ Rahvusvahelised ^{pool-}ühinondlised organisatsioonid lk alal tuleb kõigipealt

mainida Rahvusvahelise Looduse ja Loodusvaradega Kaitse Liitu - (IUCN)

IUCN (International Union ^{for the} of Conservation of Nature and Natural Resources). See

on asutatud 1948. a. Prantsusmaal (Fontainebleau's). Tema liikmeten, võivad olla

2
Korrigid!
valitsund, ülemud riiklikud organid
(ka ministerruumid), sotsiaalkonfliktid
organisatsioonid (NHL, preeti - NHL
Pellunaj. Ministerium, ^{VNFSV} Koduhooldus
sektori). Asukoht Šveitsis Glandi linnas

RLKL - kõrgem organ on peassamblee,
mis toimub iga 3 aasta tagant -
Tal on president Muhamed Kassar (Egiptus),
viitsepresidentid ja täidesaatev
nõukogu, aida juht peasekretär (sekretariaat).

RLKL - l on regionaalsed organid -
komitad (Ida-Euroopa Komitee keskus
Ameerikas)

ja funksionaalsed organid, nagu - komisjonid

ökoloogia, keskkonna planeerimine,
rahuhooldus, haridus, haldus ja
seadusandlus, liikide kaitses komisjon.

On rakustamata ette rea riikide konventsioonide
projekte ja seotud riikide, haruldaste loomade kaitses.

Red Data Book

IUCN funktsionaalsed komisjonid

1. Rahvusparkide ja kaitsalade komisjon.
2. Keskkonnakaitselise planeerimise komisjon.
(maj. arengu ja looduskaitse integratsioon,
kultuuriväärtuste kaitse - s.o. looduse kompleksne kaitse)
3. Ökoloogikomisjon - (õigete majandamise printsiptide
väljatöötamine - nt. maismaa, mereräe, magevee, tannaku
ökosüsteemidest).
4. Loomade kaitse komisjon (ülemaade maailma geneet-
listest varudest, punased kaamad).
5. Looduskaitsehariduse komisjon (programmid,
„looduskaitse strateegia“ ^{kumme} kaamad).
6. Keskkonnakaitselise alase poliitika ja seadus-
andluse komisjon (aitab välja töötada rahvuslase
ja w-lasi k-seadusi, aitab vastavalt info).
7. Kultuurimaastike ökoloogilise arendamise
Komitee.

IUCN Peaassambleel 1984.a. Madridis

✓ võetud vastu "Looduskaitse harta".

? [Sellele ettepaneku teinud kunagi Savi president
Mobutu].

↓ Ago: ÜRO xxxvi Peaassambleel 1982 võeti vastu
"Looduse ülemaailmne harta".

② [On ka Rahvusvaheline Koostöö

Keskonna uurimise ja kaitsmise Federatsioon
Sotsiaalselt INEN tüüpi all. Keskused Hollandis, Inglismaal.

Lisaks UNEP-i rahvusvahelisele lk fondile
on veel teine rahvusvaheline fond -
World Wildlife Fund (WWF), mis on
asutatud 1961. a. septembris. Seda teevad
Ameerika ja teised firmad, kompaniid.
Tal on rahvusvahelised fondid riikides
(NSV-sid ei ole). Ta finantseerib
projekte (programme) lk alal maailma
paljudes nurkades; finantseerib nt. selliseid
äritusi, nagu operatsioon "Tiger",
projekt "Elefant", ohustatud loomade
kaitsmist, lk iseloomuga elutuse jms.
[On raske - miljardite dollaritega operatsioon]

b) Rahvusvahelised kokkulepped ja konverentsid looduskaitsel alal.

Nende aluseks on harilikult NRO peassamille vastavad etused, Stockholm konverents (1972) etused, Helsinki (kokkuleppe) konverents lõppakti sätted (1975) ja mitmed riiklike organisatsioonide seotised; mitmed juhul NRO algatused (suurimad näiteks Helsingi jt.). Samuti tuleb märkida Euroopa riikide ja kompartide konverents (1976.a. juulis Berliinis) resolutsioonid ajakohu, vee- ja energiat, maa- ja metsanduse, mere- ja energia, suunaandeks vee, õhu, maa, kaigasti, keskkonna taastamise vastu.

Rahvusvaheliste kokkulepete objektideks looduskaitse alal on 2 suurt liiki:

1) objektid, mis on väljaspool igasuguse riigi juurisdiktsiooni, nagu ookeanid, atmosfääri õhk, Antarktika, kosmiline ruum, ka teat. määral rändlinnud(?).

2) objektid, mis pärinevad mitme riigi territooriumiga või lähevad mitme riigi territooriumi, nt. piirajad, rahvusvahelised jõed, ühiselt kasutatavad loodusvarad.

Põhimõte, et tegevus ühes riigis ei tohi kahvendada olukorda teises riigis (õhu, jõgede, merede kaudu).

Ülemaailmne looduskaitse strateegia, millega NSVLit ühines 5.11.1980. See on välja töötatud 3 org.-oni poolt: ЮНЕСКО, УНЕСКО, УНЕСКО.
ЮНЕСКО Peaassamblee võttis selle 1978.a. Alžabadi's vastu.

Ülemaastmne lk strateegia

Project!
1. etapp
venant

Elle valmistatud UNEP ^{+UKP:} prokt ^a UNO Keerukonna-
kaitse programmi ja ~~Atide~~ World Wide Life Fund
fonaant alga (1978 jaanuaris Sverdis avalde t)
vasta võetud UNEP 14. peassambleel ^{alustades} UNEP tegevusprogrammi ^{alg.}

Suurenenud peassambleel - peassamblee - kavas elu teadete...

Ülk strat. peab hõlmama kogu (metsad) vilde -
elurassurist (taimed, loomad) kogu maakeral -
karta, säilitada ökosüsteemi, kus nad elavad
(karta ei saa nad karta). Oa kart - m - se
praigi mjaln, tene oa võib ootuda vajalikkus

mitte
Koda-
looni.
Kultuur-
Jasmi!

Tulimke. Seep. Lk strateegia ülesanne on - kogundada
allert poliitikat ja anda konkreetset progi - d selleis;
diagnostika ja panna elle lahendusi, mis on mõeldud
kõrgle org - dele, koordineerimas teida...

- konkreetselt :- anda ülevaade olukorast ja tendentsidest
- teha kindlaks probleemid
 - ~~diagnostika~~ diagnostika põhjusi
 - teha rõge standardid, sohid
 - panna ette abinõud
 - toetada teinud abinõud,

Selle ad: ^{Kultuuri ja aja arestam} ^{ja} ^{in.}
hoopisid vilmainimid, ... kusmetad, lõund,
kõismäed, kõismad taimed; kalad, kahipakked, loomad, mitmed

tegevus

Narandis
Jesse ~~toos~~ peab olema

Samm alased puudutavad +

Vahemeri ostsüsteemid

Magepuks resi; märgalad

Saared selgroolised

Korallisaared

Merelinnid

On arvatud rahvusvahelisi konventsioone
ja kokkuleppeid ookeanide, merede ja
rv-listi jõgede rete ja fauna kaitses.

On juba ammu algunud, et merede,
s.h. ookeanide ^{bioloogilised} ~~hüdro~~ li ole ammen-
damatud, nagu kunagi arvati.

Kalavarude kaitses on sõlmitud rida
konventsioone, nt. 1958.a. Genfi
konventsioon (meriõiguse konventsioon)
kalapüügi kohta ookeanides, 1959. a.
konventsioon kalapüügi kohta Atlandi
ookeanis (1959), Musta merel (1959),
Balti merel (enti lõppuuki - 1962) j.t.

Vaalade kaitses, (keda on 4,5 miljoni saundi
alguks jäänud ca 300 000) - 1935, 1946, 1971.a.
On eriline rv vaalade kaitses komisjon.

1973. a. sõlmis Londonis konventsiooni
merede saastamise vastu laevadele.

Europa Nõukogu on vastu võtnud
keskkonna-kaitsi deklaratsiooni (II 1970)
& -Europa tõestuslikult arenenud
maad silmas pidades; on sõlmitud
ka Hannapiirikonna kaitsi kokkulepe
(26. X 1973) 8 riigi vahel.

On rida kokkuleppeid rv-lste jõgede,
eriti Riini ja Donau kaitses.

On Donau komisjoni otsused 1963. jõe
reostamise ärahoidumiseks nafta- ja radustega,
ja 1964. a. - kalapüügi reguleerimise kohta.
Reini kohta on mitu konventsiooni -
(1956, 1960. a. ja hiljemgi) - kuid ^{on} Suur-
väga saastatud. Suurte järvede
On ka USA ja Kanada kokkulepe kaitses (1972).

Rahvusvahelise kokkuleppe Antarktika kohta
1958. a. — 12 riigi vahel → Antarktika
olgu demilitariseeritud, on raba kõikidele
maadele suurimaks rahulikeks teaduslikeks
eesmärkideks. [Seal räägitud ökosüsteemid].

Rahvusvahelisi kokkuleppeid

fauna ja floora kaitseks mandritel -

On märgalade kaitse konventsioon,
millel on rv-line tähtsus (1971. a.).

Meie Matsalu lk-ala on avatud
rv-listi märgalade hulka.

On konventsioon, mis keelab kauplemise
(eksporti, impordi) haruldaste loomade
ja lindudega (1973. a. Washingtonis).

(hiir, sarv, eluvandiline, krokodill, nahk)

On jääkaru kaitse konventsioon (1973. nov.),
mis sõlmitud NSVL, USA, Kanada, Taani
ja Norra vahel.

Europa

On alama^{rv} kokkulepped tiigri, hiisoni
kaitseks,

tamemadgust ja -kahjurit tiigri kon-
ventsioon (1951, seot. maadega 1959).

(34)

Väga oluline, eriti tähtis on riik-
 lping tuumaplahvatuste katsetamise
 keelamise kohta maal, kosmoses, vees,
 mis tõlmuti NSVLi ida algatusel
 Moskvas 5. aug. 1963. See on suunatud
 ju ka ~~ka~~ keskkonna radioaktiivse
 saastamise vastu. [Ent Prantsusmaa
 ja Hiina pole sellega ühinenud ja
 jätkavad tuumaplahvatusi. Kõiklus
 on Iraaki, LAR ja Pakistani kohta, ke-
 ltsuult püüdlavad luua tuumarelvad!]

▷ Rahvusvaheline konventsioon, mis on
 alla kirjutatud Genfis mais 1977 (NSVL, AÜR
 üldse (üle 30 riigi)) = See keelab looduskeskkonna
 mõistmise sõjalisel või muul kahjulikul
 eesmärgil.

NSV Liidu osa ja osalemine rahvusvahelistes lk leppimustes.

NSV Liit osaleb aktiivselt r-v-lates
ettevõtmistes keskkonna kaitsel alal,
annab abi arengumaadele (loodus-
ressursside uurimise, kasutamise, ja
kaitsmise alal). On rea lepingute,
^{lepingute} algataja (hinnakatoluste keelustamine,
Helsinki kokkulepe, keskkonna kaitsel
anv) (NAB) alal, kaitsel alal (to) ^{ilma seaduste j.}
^{niisugust} ja seadus ei püüki r-v-late lepingute, millest 12 osaleb, kehtib viimane.
On olemas laenuatustise programmi
koostöös AUR-ga lk alal, nagu
õhu, veti, pinnase seastamine ära looduse,
lk alade, keskkonna muutmise mõju
kliimale, maavariseemiste ennustamine,
antarka viendi ökosüsteemide kaitsel (+ Kanada),
uue tehnoloogia alal. Kuuld praegu külmutatud.

Läänemere puhtusest.

Läänemeri kuulub 5 maa-aastatud mere hulka. Selle kaldal 7 kõrgesti arenenud tööstusriiki. ^{140 milj. inimest.} Lõuna- ja Põhjameriga viitja ühendus - veri vahetub 17-25 a jooksul. Madal t° vähendab tee isepuhastusvõimet.

Igal aastal Läänemeredes ca 1,5 milj. t. orgaanilist ainet (pehikelt reoveega) → sütt hapnikuvajutus. + ca 80 000 - 200 000 t naftat (1973. a.).

Veel: Eesti saadab ca 640 000 m³ heitveet Eepärra, Läänemeredes; Valmg: ca 400 000 m³ heitveet Eepärra merde, mida osaliselt puhastatakse.

Eesti saastatud on Narva laht (Asterist Narvani); ka Pärnu lahe vesi on suurel määral saastatud (pollumaj. poolt, bakterioloogiselt).

Läänemere kaitse konverentsioonist.

Jälle ettevalmistusena toimis Visby 1969. ja 1970. a. kaks konverentsi, kus ei saavutatud tulemusi (Saksa arv nime tunnustamine!). 1973. a. toimunud valitsuseksperimentide nõupidamisel (1973. a. mais, juunis) otsustati paluda Soomet töötada väga projekt.

Konverentsiooni loomiseks välja töötamiseks ja heakskiitumiseks toimus Helsingis Konverents

18-22. märtsini 1974, kust peale Läänemere ääriste riikide võttid osa riigid Norrast ja Tšehhoslovakiast, samuti UNEP, UNESCO, FAO, IMO jt. liindajad. 22. märtsil 1974

Kirjutasid Läänemere ääriste riigid oma esindajate näol alla n.n. Helsinki kokkuleppele. Kaitstakse Läänemerd, merekeskkonda liikuna.

Konverentsioonis on 29 artiklit ja kuus(6) lisa – (nendes saastamiste loetelu) ning 7 resolutsiooni mitmesuguste eri küsimustes.

keelatakse laste-keeta Läänemerde: 225,
naftat, ligniini, rasked metall nagu elav-
hõbeda, kadmiiumi, tsingi ja plüüühendeid,
radioaktiivseid aineid, rõõumeid jn;
aga ka keeta laevalt merde plastmassist,
hüntehtisi esemeid, pudelid, pakendamisejahi,
paberiprakti. Erand-avariijahud.

Sadamates olgu seadmed laevadelt nafta-
jätmete, reoreti ja prahi vastuvõtu seadmed.

Konventsiooni kohaselt tulib 1985. aastaks
lopetada Läänemere saastamine tõrjuti.

Meie ei tulnud sellega kenne (Tartu, Kirde-Eesti,
+ Võru, Elva, Jõgeva, Haapsalu(?), Kadima
maa-alaud jõgede ääres + Tallinn osaliselt).

[Pundus õieti bioloogilis-kemiline puhastus].

Jõgede eutrofeerumine → mõjutab mere vet-
ve eutrofeerumise, vetikad → nende lagunemise tootest
hapniku nõrg, väärelvesmik - põõja loomade hukk →
→ Kalade toidubas + nappus ja ka saastatus.
Praeguseks on saastatus seisunud?

Loodud Läänemere Kaitse komisjon,
kes teostab järelevalvet, töötab välja soovitus-
ja ettepanekuid osalivate riikidele,
rahelab teaduslikku info. Igal riigil on
seal üks hääl, otsused tehakse ühehäälselt.
Sekretariaat - asub Helsingis; komisjoni
koosseisud - kord aastas - lepinguosaliste
riikides järgimööda.

NSV ja NR rohtis selle kohta vastu erinev määrusi;
Enne NR-kordumalt.

Läänemere Kaitse konventsioon sooritab
lepinguosalistele sõlmida ka kahe- ja mitme-
poolseid kokkuleppeid ulisaktiivide kohta
saastamise vältimiseks mõnedes Läänemere-
piirkondades. Nii on NSV ja Soome vahel
Soome lahe kaitseks kokkuleppeid.

Läänemere kaitse konventsiooni alla kuuluvad
ka osalvate riikide territoriaalmered, kuid
mitte nende riikide sisemered (seal regulaariga
iga riik ise!).

G. Looduskaitsega tegelevad organid (organisatsioonid) Nõukogude Liidus.

Need riiklikud ja ühiskondlikud,
^{teaduslikud.}

Riiklikud: 1) Üldise õiguspädevusega
organid - NSV ja LV ÜN, ÜN presiidiumid,
NSV, LV, AR ÜN-d, TK-d.

2) Harukondlikud rahvamajanduse juhtimise
organid - ministerruumid, riiklikud komiteed.

3) Spetsiaalsed järelvalve organid -
mittemenüüsed inspektorid.

NSV ja LV ÜN annavad seadusi lk alal
(nt. NSV seadused loomariigi ja atmosfääri õhu
kaitseks (1986), Eesti NV Looduskaitse seadus (1987)),
samuti teevad otsuseid nende küsimustearutuste
peetud. ÜN moodustab looduskaitse komisjoni.

ÜN Pres. õiguspädevus ÜNistungjärele
vaheljal - teha muudatusi seadustes; võtab vastu otsused

seadusti lähtuse kohta.

UN annab määrusi lk alal (tähtsamatel juhtudel koos partei kk-ga). UN moodustab keskkonnakaitse (valitsus-) komisjoni.

UN määrab kindlaks min-de ja komiteede ülesanded ja vastutuse lk alal.

TK-d ^{nende keskk. kaitse ja looduse kaitse komisjonid} pidevalt tegelevad lk-ga spetsiaalsete järelvalveorganid, ja muudugi iga min-um oma tegevuse piirkonnas.

- Plaanikomitee - lk osakond
- Looduskeskkonna seisundi üldine järelvalve on pandud hidrometeoroloogria ja Looduskeskkonna kontrolli komiteele (Eesti

hidrometeoroloogria ja Looduskeskkonna kaitse Valitsus): eriti õhk, ved, monitoring-süsteem; alles võtab loogu!

- NRK Põllumajanduse min-um ^{Agro-foostu, noondis} ~~(ja ENR PM)~~ - kontroll maa õige kasutuse üle, muldade kaitse nime erosiooni vastu, tamm- ja loomahaiguste ^{haig} tõrje. NR PM on Looduskaitsevalitsus.
(Ка заповеднички стат)

(44)

- NSVL R. Metsamajanduse Komitee -
metsad, ulukid ;

- Eesti on Metsamajanduse ja Looduskaitse
Ministerium (Selles Looduskaitse Valitsus)-
metsad, ulukid, lk üksikobjektid,
lk maa-alad; looduskaitse inspektorid
metsamajanduse koosseisus;

~~- NSVL Maaparanduse ja Veemajanduse
Min-um - vete (pinnavete) Alitund -
Eesti - Maaparanduse ja Veemajanduse
Komitee ;~~

- NSVL Geoloogia Ministerium - maapõue varad,
mäejahtvalve, põhjavarad ;
Eesti - Geoloogia Valitsus

- NSVL Kalamajanduse Min-um - kalavarude
kaitsmine ja kasutamine
Vabariigis - Läänemere basseini inspektorid

- NSVL ja Eesti NSV Tervishoiu Min. - Eesti tervise
saninspeksioon - õhk, joogivesi, toiduained

- NSVL ja Eesti NSV Sisetöö Min. - koor Tervish. dl-gg -
ahtlata san. alusfond; ahtlata lk organid ja eluss...

Ühiskondlikud ja teaduslikud organisatsioonid.

- Eesti NSV Looduskaitse Selts, asutatud 1966.a., üle 18 000 tegerlühme, 350 juriidilist liiget, ^{huvilikkmed, auliikkmed} 47 osakonda kohtadel, sektsioonid elerootetes ja majandistes. juhendab 50 looduskaitse rahvaulikooli + suvekool.

Noored loodusesõbrad - koolis -

338 looduskaitse ringi 4500 osavõtjaga (1984.a.)

88 koolimetkonda üle 8000 õpilasega (1985.a.)

rohelistes patullides ca 4500 last,

rastaraid pioneermärgi kandjaid

Fakult. lk kursus 113 koolis 3140 õpilasele (1982)

- NSVL Teaduse ja Tehnika Komitee, selle juures looduskaitse osakond + koordineeriv ^{tegevus}
- NSVL Põllumaj. Min. Looduskaitse Teadusliku uurimise Instituut

(43)

Eesti - Metsamajanduse ja Looduskaitse

Mn.-ni Teadusliku uurimise Inst-~~t~~ (Tartu)

- JA Zooloogia ja Botaanika Inst-~~t~~ (?)

- Läänemere Basseini Kaitse Inst (õhk, vesi);

- ka JPS - vete puhastusseadmete jne alal.

X X X

Eesti JA Looduskaitse Komisjon.

Eesti Loodusuurijate Selts.

Koordineerimise vajadus,
(eriti riikl. organite suhtes)!